

Statskuldsräntor m.m.

26

Förslag till statsbudget för 2008

Statsskuldräntor m.m.

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	7
2	Inledning.....	9
3	Räntor på statsskulden.....	11
3.1	Statsskuldräntor.....	11
3.2	Faktorer som påverkar ränteutgifterna.....	12
3.2.1	Statsskulden och statsbudgetens saldo	13
3.2.2	Ränte- och valutakursutveckling.....	14
3.2.3	Upplåning.....	14
3.3	Känslighetsanalys	16
3.4	Regeringens överväganden	17
4	Oförutsedda utgifter	19
4.1	Omfattning.....	19
4.2	Användning av anslaget	19
4.3	Regeringens överväganden	20
5	Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning.....	21
5.1	Omfattning.....	21
5.2	Regeringens överväganden	22

Tabellförteckning

Anslagsbelopp	7
2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 26	9
2.2 Härledning av ramnivån 2008–2010 Utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m.	10
2.3 Ramnivå 2008 realekonomiskt fördelad. Utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m.	10
3.1 Anslagsutveckling.....	11
3.2 Utgiftsmässiga statsskuldräntor	12
3.3 Kostnadsmässiga statsskuldräntor.....	12
3.4 Ränteförutsättningar (årsgenomsnitt)	14
3.5 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för anslaget 92:1 Räntor på statsskulden	17
4.1 Anslagsutveckling.....	19
4.2 Utbetalningar januari 2006 t.om. juni 2007	20
5.1 Anslagsutveckling.....	21
5.2 Härledning av anslagsnivån 2008–2010 för anslaget 92:3 Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning	22

Diagramförteckning

3.1 Statsskuldräntor (utgiftsmässiga) 1998–2010	13
3.2 Statsskuld i miljarder kronor och som andel av BNP 1990–2010	13
3.3 Statsbudgetens saldo 1990–2010.....	14
3.4 Ränteförutsättningar (årsgenomsnitt)	14
3.5 Statsskuldens (inkl. skuldskötselinstrument) fördelning på instrument.....	15
3.6 Finansiering av valutaskulden per valuta	15
3.7 Valutaskuldens fördelning per valuta efter derivattransaktioner	16

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. bemyndigar regeringen att under 2008 besluta att ramanslaget 92:1 *Räntor på statsskulden* får överskridas om det är nödvändigt för att fullgöra statens betalningsåtaganden (avsnitt 3.1),
 2. bemyndigar regeringen att under 2008 besluta att ramanslaget 92:3 *Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning* får över-
- skridas om det är nödvändigt för att fullgöra statens betalningsåtaganden (avsnitt 5.1),
3. för 2008 anvisar anslagen under utgiftsområde 26 *Statsskuldsräntor m.m.* enligt följande uppställning:

Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag	Anslagstyp	
92:1 Räntor på statsskulden	ramanslag	40 587 000
92:2 Oförutsedda utgifter	ramanslag	10 000
92:3 Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning	ramanslag	160 000
Summa		40 757 000

2 Inledning

Utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m. omfattar räntor på statsskulden, oförutsedda utgifter samt Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning. Utgiftsområdet ingår inte i utgifterna under utgiftstaket för staten.

Målet för statsskuldförvaltningen är att skulden ska förvaltas så att kostnaden för skulden långsiktigt minimeras samtidigt som risken i förvaltningen beaktas. Förvaltningen ska ske inom ramen för de krav penningpolitiken ställer.

Ramförändringarna för utgiftsområdet förklaras främst av utvecklingen på anslaget 92:1 *Räntor på statsskulden*. Ränteutgifterna förväntas bli lägre 2007 jämfört med 2006, vilket främst beror på valutavinster.

Ränteutgifternas storlek påverkas av såväl ränte- och valutaantaganden som statsbudgetens saldo. Under perioden 2008–2010 förväntas det generella ränteläget stiga. Prognosen för statskuldens utveckling under samma period

indikerar att skulden kommer att minska. En orsak till detta är de planerade försäljningarna av statliga aktieinnehav. Inkomsterna från försäljningarna leder till ett förbättrat budgetsaldo vilket innebär en amortering av statsskulden.

Trots att prognosen pekar på något högre räntenivåer framöver förväntas de kassamässiga statsskuldräntorna sammantaget bli lägre under de kommande åren jämfört med 2007.

Upplåningsstrategi och valet av upplåningsteknik gör att ränteutgifterna kan uppvisa stora svängningar mellan åren även om skuldutvecklingen och valutakursen är stabil. Statsbudgeten avräknas med de kassamässiga ränteutgifterna. I de kassamässiga ränteutgifterna exkluderas valuta- och kursdifferenser. För att studera den underliggande utvecklingen av ränteutgifterna bör den kostnadsmässiga redovisningen användas.

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 26

Milljoner kronor

	Utfall 2006	Budget 2007 ¹	Prognos 2007	Förslag 2008	Beräknat 2009	Beräknat 2010
<i>Anslag inom utgiftsområde 26</i>						
92:1 Räntor på statsskulden	49 374	43 000	42 000	40 587	35 040	34 418
92:2 Oförutsedda utgifter	10	10	10	10	10	10
92:3 Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning	88	160	97	160	160	160
Totalt för utgiftsområde 26	49 472	43 170	42 107	40 757	35 210	34 588

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/2007:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2008.

**Tabell 2.2 Härledning av ramnivån 2008–2010
Utgiftsområde 26 Statsskuldsräntor m.m.**

Miljoner kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	43 170	43 170	43 170
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Övriga makroekonomiska förutsättningar ²	-2 000	-3 000	-1 500
Volym ³	-1 100	-5 200	-8 800
Överföring till/från andra utgifts- områden			
Övrigt ⁴	687	240	1 718
Ny ramnivå	40 757	35 210	34 588

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10).

Beslutet är således exklusivt beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Makroekonomiska förutsättningar som påverkar utgifterna är förändrade räntevärd och valutakurser.³ Volymkomponenten utgörs av effekten av statsskuldens storlek.⁴ Övriga faktorer som påverkar anslagsnivån är främst räntan på Riksgäldskontorets in- och utlåning.**Tabell 2.3 Ramnivå 2008 realekonomiskt fördelad.
Utgiftsområde 26 Statsskuldsräntor m.m.**

Miljoner kronor

	2008
Transfereringar ¹	10
Ränteutgifter ²	40 747
Summa ramnivå	40 757

Anm.: Den realekonomiska fördelningen baseras på utfallet 2006 samt på kända förändringar av anslagens användning.

¹ Med transfereringar avses inkomstöverföringar dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten erhåller någon direkt motprestation.² Med ränteutgifter avses räntor på statsskulden.

3 Räntor på statsskulden

92:1 Räntor på statsskulden

Tabell 3.1 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2006	Utfall	49 374 070	Anslags- sparande	0
2007	Anslag	43 000 000 ¹	Utgifts- prognos	42 000 000
2008	Förslag	40 587 000		
2009	Beräknat	35 040 000		
2010	Beräknat	34 418 000		

¹Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/2007:FIU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2008.

Från anslaget finansieras utgifter för räntor på statsskulden. Anslaget avräknas utgiftsmässigt och påverkas främst av statsskuldens storlek, ränte- och valutakurser, lånebehovet samt Riksgäldskontorets upplånings- och skuldförvaltningsteknik. Riksgäldskontoret har rätt att vid behov överskrida anslaget.

Utfallet på anslaget 2006 blev cirka 6 miljarder kronor högre än anvisade medel i den ursprungliga statsbudgeten. Det beror främst på att valutaförlusterna blev högre än beräknat, vilket beror på att valutakursrörelserna blev andra än de som antagits. Överkurser vid emission blev något lägre vilket beror på att Riksgäldskontoret ändrat sina ursprungliga emissionsplaner.

För 2007 beräknas utfallet bli 1 miljard kronor lägre än anvisade medel. Avvikelsena är relativt små jämfört med den beräkningen som gjordes förra året. Överkurser vid emission har blivit något högre vilket motverkas av att valutavinster beräknas bli något mindre.

3.1 Statsskuldräntor

Utgiftsmässiga och kostnadsmässiga statsskuldräntor

Den budgetpåverkande redovisningen av statsskuldräntorna är utgiftsmässig och i princip baserad på hur mycket som betalas varje år dvs. kassamässig. Ränteutgifterna blir därmed starkt beroende av vilka upplåningstekniker som tillämpas och kan uppvisa stora svängningar mellan åren som inte direkt kan hänföras till den underliggande skuld-, ränte- och valutakursutvecklingen under motsvarande period. De utgiftsmässiga statsskuldräntorna för perioden 2006–2010 redovisas i tabell 3.2.

Ett sätt att analysera kostnaderna för statsskulden är att betrakta hur mycket räntekostnader som genereras under en viss period. I tabell 3.3 redovisas därför de kostnadsmässiga statsskuldräntorna för perioden 2006–2010. Kostnadsmässig redovisning innebär att räntorna periodiseras över lånets löptid, vilket innebär att den ränta som genererats under perioden men som inte betalats, beaktas. I den utgiftsmässiga redovisningen beaktas endast ränteutbetalningar i samband med att en kupong eller en obligation förfaller.

Förutom löpande ränteutgifter samt över- och underkurser från emissionerna, utgörs de totala ränteutbetalningarna även av utgifter i form av realiserade kursdifferenser vid förtidsinlösen av lån samt realiserade valutakursdifferenser (se tabell 3.2). De periodiserade räntorna, som visas i tabell 3.3, används vid beräkningen av statens finansiella sparande och för dessa beräkningar ska inte värdeförändringar räknas med. Följaktligen tas inte heller orealiserade omvärderingar av statsskulden med avseende på ändringar i marknadsräntor och växelkurser upp som kostnader för statsskulden.

Tabell 3.2 Utgiftsmässiga statsskuld räntor

Miljarder kronor

	2006	2007	2008	2009	2010
Räntor på lån i svenska kronor	37,9	38,5	37,6	35,8	33,2
Räntor på lån i utländsk valuta	10,5	10,5	10,8	8,5	7,5
Över-/underkurser vid emission ¹	-4,0	-3,5	-1,5	-1,5	0,0
Summa räntor	44,5	45,5	46,9	42,8	40,7
Räntor på in- och utlåning ²	-6,1	-6,0	-5,8	-6,3	-6,3
Valutaförluster/-vinster ³	6,3	-1,0	-2,5	-3,5	0,0
Kursförluster/-vinster ⁴	5,9	3,5	2,0	2,0	0,0
Övrigt	-1,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa ränteutgifter	49,2	42,0	40,6	35,0	34,4

Anm.: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

¹ Om Riksgäldskontoret (RGK) emitterat en obligation med en kupongränta som är högre än marknadsräntan uppstår en överkurs, vilket innebär att RGK får den diskonterade mellanskillnaden mellan marknadsräntan och kupongräntan av köparen. Underkurser uppstår vid motsatt förhållande.

² Posten utgörs av nettoräntebetalningar till myndigheters m.fl. behållningar och skulder hos RGK. Dessa behållningar är inte en del av statsskulden, men belastar trots det anslaget. Posten ingår inte längre i redovisningen av de kostnads-mässiga räntorna då den inte påverkar det finansiella sparandet. RGK:s inlåning från myndigheter m.fl. ingår inte i statsskuldskonceptet. RGK:s nettoutlåning till myndigheter m.fl. påverkar istället statsskulden genom lånebehovet. Myndigheters nettoräntekostnader avräknas deras eventuella anslag. Posten in- och utlåning förhindrar att myndigheternas nettoräntekostnader dubbelräknas på statsbudgeten. Om kostnaderna för statsskulden ska analyseras bör dessa nettokostnader inte ingå.

³ Vid lösen eller omsättning av lån i utländsk valuta realiserar valutakursförluster eller valutakursvinster beroende på hur valutakursen utvecklats sedan lånet tecknades. Posten påverkar statsbudgetens utgifter och statsbudgetens saldo, men inte statens finansiella sparande.

⁴ Kursförluster uppstår vid förtidsinlösen av lån som har en högre kupongränta än marknadsräntan vid återköpstillfället. Kursvinster uppstår vid motsatt förhållande. Posten påverkar statsbudgetens utgifter och saldo, men inte statens finansiella sparande.

Tabell 3.3 Kostnads-mässiga statsskuld räntor

Miljarder kronor

	2006	2007	2008	2009	2010
Summa räntor enligt tabell 3.2	44,5	45,5	46,9	42,8	40,7
Summa kostnadsjustering	-3,6	2,0	-1,3	1,2	0,2
Summa räntekostnader¹	40,9	47,5	45,6	44,0	40,9

¹ Exklusive realiserade valuta- och kursdifferenser.

Bemyndigande att överskrida anslaget

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att överskrida anslaget 92:1 *Räntor på statsskulden* under 2008 om det är nödvändigt för att kunna fullgöra statens betalningsåtaganden.

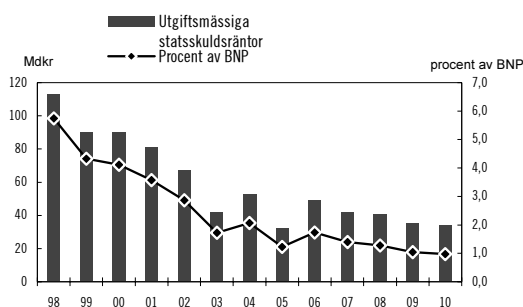
Regeringen begär årligen ett bemyndigande att vid behov överskrida ramanslaget 92:1 *Räntor på statsskulden*. Under 2006 utnyttjade regeringen bemyndigandet. Utfallet på anslaget uppgick till cirka 49 miljarder kronor, vilket är cirka 6 miljarder kronor högre än vad som anvisats av riksdagen.

3.2 Faktorer som påverkar ränteutgifterna

Storleken på statsskulden, räntenivåer och den svenska kronans växelkurs mot andra valutor är de viktigaste faktorerna för ränteutgifternas storlek. Ränteutgifterna påverkas även av de övergripande riktlinjer för statsskuldens förvaltning som regeringen årligen fastställer och av den upplåningsteknik som Riksgäldskontoret använder. Den upplåningsteknik som Riksgäldskontoret väljer kan på kort sikt få betydande effekter på ränteutgifterna, främst genom att ränteutgifter omfördelas i tiden, t.ex. genom över- och underkurser vid emission.

Ränteutgifterna för statsskulden blev 17 miljarder kronor högre 2006 jämfört med 2005. Förändringen beror framför allt på valutakursvinster och valutakursförluster i utländsk valuta. Under 2005 var vinsterna 10 miljarder kronor medan motsvarande siffra för 2006 var förluster på 6 miljarder kronor.

Diagram 3.1 Statsskuld räntor (utgiftsmässiga) 1998–2010

Av diagram 3.1 framgår att de utgiftsmässiga statsskuld räntorna har minskat från 113 miljarder kronor 1998 till 49 miljarder kronor 2006. Som andel av BNP minskade statsskuld räntorna under motsvarande period från 5,7 till 1,7 procent. Detta beror främst på att statsskulden minskat samt på lägre marknadsräntor.

För 2007 beräknas de utgiftsmässiga statsskuld räntorna minska jämfört med föregående år och prognostiseras nu till 42 miljarder kronor. Åren 2008 till 2010 bedöms de utgiftsmässiga räntorna minska ytterligare och uppgå till cirka 34 miljarder kronor i slutet av perioden. De lägre ränteutgifterna beror på att statsskulden förväntas minska under perioden, bland annat som en följd av försäljningar av statliga aktieinnehav. Minskningen av statsskulden motverkas av att den allmänna räntenivån successivt stiger under beräkningsperioden. Räntorna har också redan stigit kraftigt sedan den låga nivån i mitten av 2005. Sedan dess har de svenska marknadsräntorna i princip fördubblats. Den högre räntenivån får effekt vartefter lån löper ut och nya lån tas upp till rådande marknadsränta (se mer under avsnitt 3.2.3 Upplåning).

Beräknat som andel av BNP prognostiseras statsskuld räntorna minska från 1,4 procent 2007 till 1,0 procent 2010.

3.2.1 Statsskulden och statsbudgetens saldo

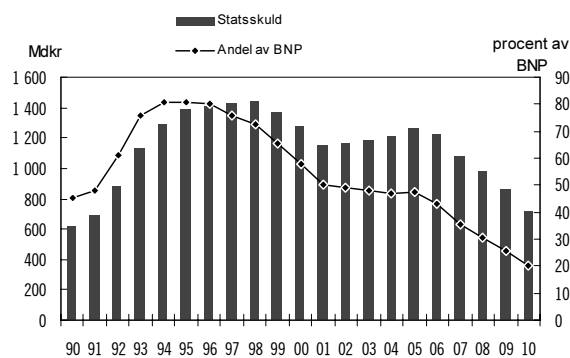
Förändringar i statsskuldens storlek beror vanligtvis i huvudsak på statsbudgetens saldo. I normala fall ökar statsskulden när statsbudgetens saldo visar ett underskott och vid överskott kan amortering av statsskulden ske. Därutöver påverkas statsskuldens utveckling även av skulddispositioner och RGK:s kortfristiga placeringar. En skulddisposition är exempelvis en omvärdering av valutaskulden till aktuella valutakurser, vilket påverkar statsskuldens storlek men inte budgetsaldot.

Vid utgången av 2006 uppgick den konsoliderade statsskulden till 1 220 miljarder kronor, vilket var en minskning med cirka 41 miljarder kronor jämfört med utgången av 2005.

Från utgången av 2007 fram till utgången av 2010 prognostiseras statsskulden fortsätta att minska från 1 073 miljarder kronor till 714 miljarder kronor. Detta förklaras främst av att statsbudgetens saldo beräknas vara positivt under perioden.

Som andel av BNP beräknas skulden minska från 43 procent vid årsskiftet 2006/2007 till 20 procent vid slutet av beräkningsperioden. Statsskuldens utveckling i både nominella belopp och som andel av BNP illustreras i diagram 3.2 nedan.

Diagram 3.2 Statsskuld i miljarder kronor och som andel av BNP 1990–2010

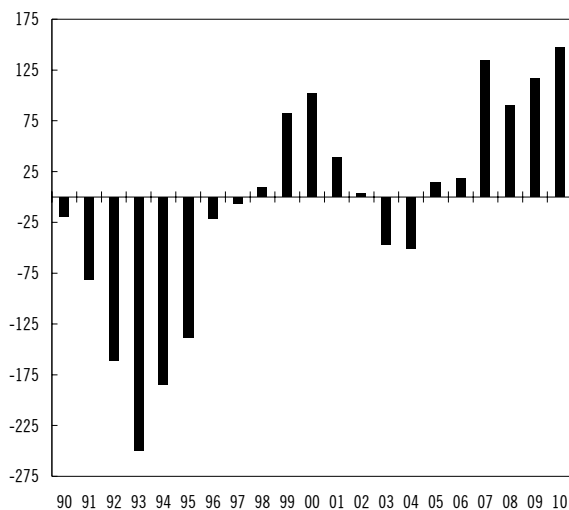
År 2004 uppvisade statsbudgetens saldo ett underskott på 51 miljarder kronor och för åren 2005 och 2006 ett överskott på 14 miljarder kronor respektive 18 miljarder kronor. För 2007 prognostiseras återigen ett positivt saldo. Budgetöverskottet beräknas bli 135 miljarder kronor, vilket är en förbättring med 28 miljarder kronor jämfört med prognosen i 2007 års ekonomiska vårproposition. Förändringen

förklaras till största delen av ökade skatteintäkter, främst högre kapitalskatter, och större betalningsförskjutningar.

För åren 2008–2010 beräknas statsbudgetens saldo uppvisa överskott på mellan 91 och 147 miljarder kronor. De relativt stora överskotten förklaras till viss del av de planerade försäljningarna av statliga aktieinnehav. I diagram 3.3 nedan åskådliggörs utfallet för statsbudgetens saldo för perioden 1990–2006 samt prognosen för 2007–2010.

Diagram 3.3 Statsbudgetens saldo 1990–2010

Miljarder kronor

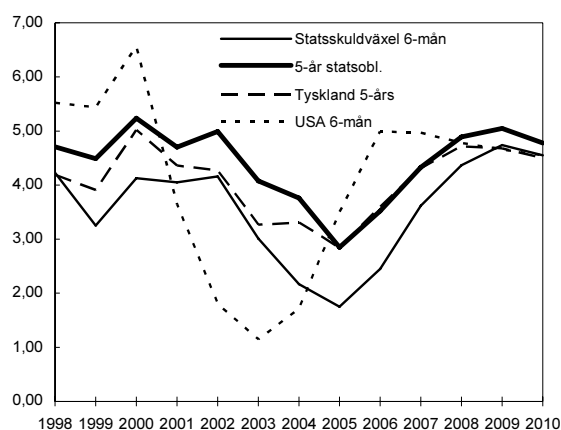

3.2.2 Ränte- och valutakursutveckling

Värdet på den svenska kronan påverkar ränteutgifterna för valutaskulden. En svagare krona ökar ränteutgifterna och en starkare krona minskar ränteutgifterna. Därutöver påverkas ränteutgifterna av valutakursförändringar mellan andra valutor än kronan. När ett lån förfaller realiserar en valutakursdifferens, vilken läggs till ränteutgifterna.

Diagram 3.4 Ränteförutsättningar (årsgenomsnitt)

Procent

Sedan ungefär två år tillbaka har både korta och långa räntor stigit såväl i Sverige som internationellt. Räntorna i Sverige och euroområdet förväntas fortsätta stiga, men sjunka något i slutet av perioden. I USA förväntas den korta räntan sjunka något under 2007 mot bakgrund av en dämpning i konjunkturen. Den lägre nivån på den korta amerikanska räntan förväntas stå sig under prognosperioden (diagram 3.4 och tabell 3.4).

Tabell 3.4 Ränteförutsättningar (årsgenomsnitt)

Procent

	2007	2008	2009	2010
Statsskuldväxel 6-mån	3,62	4,37	4,74	4,55
Statsobligation 5-års	4,33	4,89	5,05	4,78
Tyskland 5-års	4,31	4,72	4,68	4,50
USA 6-mån	4,97	4,78	4,66	4,55

3.2.3 Upplåning

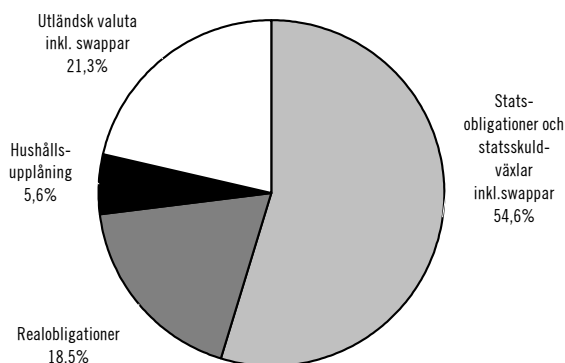
De övergripande strategierna för förvaltningen av statsskulden bestäms årligen av regeringen i ett riktlinjebeslut. Det viktigaste innehållet i beslutet är skuldens genomsnittliga räntebindingstid, amorteringstakten i utländsk valuta och fördelningen av upplåning mellan nominella och reala instrument i svenska kronor. Inom de fastställda ramar som bestämts har Riksgäldskontoret mandat att fatta beslut om hur statsskulden ska förvaltas under förutsättning att målet om att minimera kostnaderna med beaktande av risk uppfylls.

Statsskuldens fördelning i olika skuldslag framgår av diagram 3.5. En första indelning kan

göras mellan lån i svenska kronor och utländsk valuta. För skulden i svenska kronor görs också en indelning i nominella och reala låneinstrument.

Diagram 3.5 Statsskuldens (inkl. skuldskötselinstrument) fördelning på instrument

Andelar av statsskulden 2007-07-31

Källa: Riksgäldskontoret

Nominella lån i svenska kronor

Drygt hälften av statsskulden är finansierad med nominella lån i svenska kronor. De två låneinstrument som används är i huvudsak statskuldväxlar och statsobligationer. I upplåningen från hushåll står premieobligationer för den största delen.

Statsskuldväxlar har en löptid som normalt uppgår till högst 12 månader. En statsskuldväxel är ett så kallat nollkuponginstrument. Räntan är skillnaden mellan det belopp som staten erhåller när växeln emitteras och det belopp som staten återbetalar vid förfall. Den korta löptiden på statsskuldväxlar gör att en förändring i räntenivån slår igenom relativt snabbt på räntekostnaderna.

Statsobligationer har en fast årlig kupongränta, vilket innebär att räntan betalas ut årligen med ett lika stort belopp varje gång. Normalt finns cirka 10 olika statsobligationer med en löptid på mellan 1 och 15 år. Initialt brukar kupongräntan och marknadsräntan, den ränta som används för att beräkna obligationens pris, vara ungefär densamma. Marknadsräntan förändras vanligtvis efterhand, vilket får till följd att obligationerna får en överkurs alternativt en underkurs. När Riksgäldskontoret emitterar obligationer med överkurs betraktas det som en ränteintäkt och om det är underkurs som en ränteutgift. Det gör att de kassamässiga räntorna

för enskilda år kan variera betydligt. De kostnadmässiga räntorna påverkas däremot inte av över- och underkurser.

Reala lån i svenska kronor

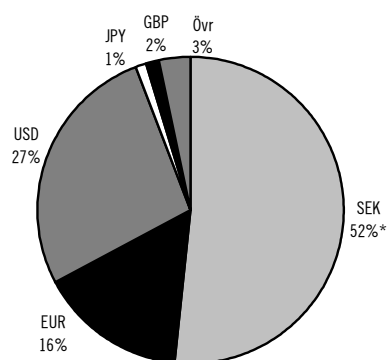
Förenklat uttryckt får den som köper en realobligation en real ränta plus kompensation för inflation. Realobligationer finns både med årlig kupongränta och som nollkupongare. Räntan för realobligationer med kupong räknas upp med inflationen, liksom det belopp som återbetalas på förfalldagen. För nollkupongare räknas återbetalningsbeloppet upp med inflationen. Det innebär att en stor del av räntan betalas först när lånet förfaller. I likhet med vad som gäller för nominella obligationer uppstår det över- och underkurser, vilka vid sidan av relationen mellan kupongränta och marknadsränta även är beroende av inflationen.

Nominella lån i utländsk valuta

Valutaskulden är finansierad dels i obligationer direkt i utländsk valuta, dels med s.k. kron/valutaswappar. Kron/valutaswappar är avtal där en räntebetalning i kronor byts mot en räntebetalning i utländsk valuta, t.ex. i euro. Andelen kron/valutaswappar av den totala valutaskulden är cirka 52 procent. Kron/valutaswappar har använts då det varit mer kostnadmässigt fördelaktigt än att låna direkt i utländsk valuta. Det är också ett sätt kunna emittera obligationer i svenska kronor då lånebehovet är litet.

Diagram 3.6 Finansiering av valutaskulden per valuta

Andelar 2007-07-31

* kron/valutaswappar

Riksgäldskontorets styrelse fastställer varje år ett benchmark för hur fördelningen mellan olika valutor inom den utländska skulden ska se ut. Avvikelserna från benchmark i den faktiska valutfördelningen regleras genom derivattransaktioner i en s.k. "currency overlay". En del av valutaskulden finansieras med lån i kronor, som sedan swappas till exponering i utländsk valuta. Finansieringen av valutaskulden visas i ovanstående diagram och exponeringen efter derivattransaktioner visas i diagram 3.7.

Källa: Riksgäldskontoret

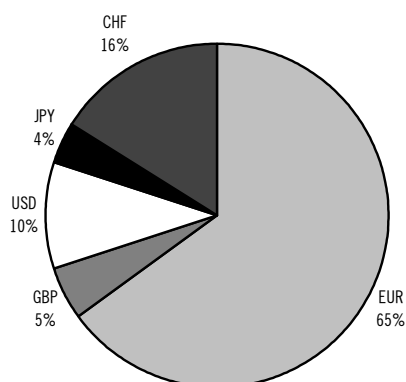
Derivat

Derivat används i huvudsak i valutaskulden. En typ av derivat som nämnts ovan är kron/-valutaswappar vilka används för att skapa exponering i en annan valuta. Andra derivat används för att skapa en viss fördelning mellan olika valutor i valutaskulden och för att styra den genomsnittliga räntebindningstiden.

Derivatkontrakten ger upphov till ränteutgifter och ränteinkomster som är beroende av ränte- och valutakursutvecklingen. Derivatet är en del av upplåningsstrategin som syftar till att låna så billigt som möjligt, men det är också en viktig del av styrningen av den risk som förknippas med skulden.

Diagram 3.7 Valutaskuldens fördelning per valuta efter derivattransaktioner

Andelar 2007-07-31

Källa: Riksgäldskontoret

3.3 Känslighetsanalys

Förändrade ränteantaganden

En ökning av korta och långa svenska marknadsräntor med en procentenhet från och med augusti 2007 till och med årsskiftet 2007/2008 skulle öka de kassamässiga statsskuld räntorna med cirka 1,5 miljarder kronor under året. Effekten på de kostnadsmässiga statsskuld räntorna skulle bli cirka 0,3 miljarder kronor.

Om den svenska marknadsräntan under ett enskilt år ökar eller minskar med en procentenhet blir de kassamässiga statsskuld räntorna året då förändringen inträffar cirka 4,1 miljarder kronor högre respektive lägre, medan räntorna året därpå ökar respektive minskar med 1,4 miljarder kronor.

Effekten på de kostnadsmässiga statsskuld räntorna om räntan är en procentenhet högre

eller lägre än beräkningsantagandena för ett enskilt år blir cirka 1,2 miljarder kronor högre eller lägre innevarande år och året därpå cirka 1,5 miljarder kronor högre eller lägre.

Förändrade valutaantaganden

En förstärkning eller en försvagning av kronkursen med en procent från och med augusti 2007 till och med årsskiftet 2007/08 skulle generera minskade respektive ökade realiserade valutakursdifferenser på cirka 0,1 miljarder kronor. En förstärkning respektive försvagning av kronkursen med en procent från och med 2008 skulle minska respektive öka realiserade valutakursdifferenser med cirka 0,5 miljarder kronor per år.

Detta gäller en generell förändring av kronkursen. I de fall kronan rör sig åt olika håll gentemot olika valutor kan enprocentiga förändringar gentemot valutaskuldportföljen implicera avsevärt större ökning eller minskningar av de realiserade valutadifferenserna. Vidare kan effekten förstärkas vid stora, kortfristiga rörelser i växelkurserna. Realiserade vinster eller förluster till följd av växelkurser påverkar enbart de kassamässiga statsskuld räntorna.

Förändrade antaganden avseende budgetsaldot

En förbättring av statsbudgetens saldo med 20 miljarder kronor ett enskilt år skulle minska de kassamässiga statsskuld räntorna med cirka 0,8 miljarder kronor från och med året efter det att förändringen inträffar. Det första året blir effekten ungefär hälften, dvs. cirka 0,4 miljarder kronor. Beräkningen är schablonmässig. Beroende på när förändringen sker under året och hur det förändrade lånebehovet påverkar finansieringen kan det få andra än ovan nämnda effekter.

3.4 Regeringens överväganden

Tabell 3.5 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för anslaget 92:1 Räntor på statsskulden

Milljoner kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	43 000	43 000	43 000
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Övriga makroekonomiska förutsättningar ²	-2 000	-3 000	-1 500
Volym ³	-1 100	-5 200	-8 800
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt ⁴	687	240	1 718
Förslag/beräknat anslag	40 587	35 040	34 418

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beslutet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Makroekonomiska förutsättningar som påverkar utgifterna är förändrade räntenivåer och valutakurser.

³ Volymkomponenten utgörs av effekten av statsskuldens storlek.

⁴ Övriga faktorer som påverkar anslagsnivån är främst räntan på Riksgäldskontorets in- och utlåning.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 40 587 000 000 kronor anvisas under anslaget 92:1 *Räntor på statsskulden* för 2008. För 2009 beräknas anslaget till 35 040 000 000 kronor och 2010 beräknas anslaget till 34 418 000 000 kronor.

4 Oförutsedda utgifter

92:2 Oförutsedda utgifter

Tabell 4.1 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2006	Utfall	9 804	Anslags- sparande	196
2007	Anslag	10 000 ¹	Utgifts- prognos	10 000
2008	Förslag	10 000		
2009	Beräknat	10 000		
2010	Beräknat	10 000		

¹Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/2007:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2008.

4.1 Omfattning

Ett särskilt anslag finns upptaget på statsbudgeten för att vid behov kunna användas för oförutsedda utgifter. Anslaget för innevarande budgetår uppgår till 10 miljoner kronor. Medel från anslaget tas i anspråk efter beslut av regeringen i varje enskilt fall.

4.2 Användning av anslaget

Användning under 2006

Under 2006 utbetalades 2 030 000 kronor från detta anslag avseende femton förlikningar i mål mot Sverige inför den Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna. Dessutom har 539 359 kronor betalats ut efter sju domar mot Sverige av ovan nämnda domstol. Under föregående år betalades även 2 285 000 kronor ut

avseende ett ärende där ansökan har gjorts om ersättning från staten. Därtill utbetalades 4 950 000 kronor avseende en förlikning efter beslut av Justitiekanslern.

För att finansiera dessa utgifter har indrag gjorts under 2006 från utgiftsområde 1 Rikets styrelse, anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* med 490 406 kronor, från utgiftsområde 4 Rättsväsendet, anslaget 4:2 *Säkerhetspolisen* med 252 221 kronor och anslaget 4:5 *Sveriges Domstolar* (vilket benämns 4:5 *Domstolsväsendet m.m.* fr.o.m. 2007) med 878 000 kronor, från utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar, anslaget 43:5 *Räntekostnader för förskotterade arealersättningar m.m.* (vilket benämns 43:5 *Räntekostnader för förskotterade gårdsstöd m.m.* fr.o.m. 2008) med 7 235 000 kronor och anslaget 43:15 *Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.* med 375 000 kronor. Indrag som inte genomfördes under 2006 kommer att belasta anslag på 2007 års statsbudget. Det gäller utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution, anslaget 3:1 *Skatteverket* med 324 000 kronor, utgiftsområde 4 Rättsväsendet, anslaget 4:5 *Domstolsväsendet m.m.* med 234 731 kronor och utgiftsområde 13 Arbetsmarknad, anslaget 22:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd* med 15 000 kronor.

Användning till och med juni 2007

Under perioden januari till juni 2007 har 229 973 kronor betalats ut från detta anslag avseende två förlikningar i mål mot Sverige inför den Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna. Dessutom har 151 140 kronor betalats ut efter tre domar mot Sverige av ovan nämnda domstol. Under perioden har även

4 260 822 kronor betalats ut avseende två förlikningar efter beslut av Justitiekanslern.

För att finansiera dessa utgifter kommer under 2007 indrag att göras från utgiftsområde 4 Rättsväsendet, anslaget 4:1 *Polisorganisationen* med 69 986 kronor, anslaget 4:3 *Åklagarmyndigheten* med 107 134 kronor och anslaget 4:5 *Sveriges Domstolar* med 163 992 kronor. Indrag kommer även att göras från utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård, anslaget 34:4 *Sanering och återställning av förorenade områden* med 2 900 000 kronor och från utgiftsområde 24 Näringsliv, anslaget 38:2 *Näringslivsutveckling m.m.* med 40 000 kronor. Ytterligare indrag om 1 360 822 kronor kommer att göras från Justitiedepartementets utgiftsområden.

Regeringen avser att i fortsättningen lämna en årlig redovisning av användningen av anslaget 92:2 *Oförutsedda utgifter* i Årsredovisningen för staten.

Tabell 4.2 Utbetalningar januari 2006 t.om. juni 2007

Kronor

24 ärenden	
Summa 2006	9 804 358
7 ärenden	
Summa 2007, januari t.o.m. juni	4 641 935

4.3 Regeringens överväganden

Enligt regeringens bedömning behövs även fortsättningsvis ett anslag för oförutsedda

utgifter. Anslaget bör få disponeras för utgifter som är av så brådskande art att ärendet inte hinner underställas riksdagen samtidigt som utgifterna inte lämpligen kan täckas av andra medel som står till regeringens förfogande.

Under en lång följd av år har riksdagen även medgett att anslaget får användas för vissa speciella ändamål om andra medel inte står till förfogande. Regeringen har från detta anslag betalat ut t.ex. belopp som staten genom lagakraftvunnen dom ålagts att betala, belopp som staten till följd av skada i samband med statlig verksamhet efter uppgörelse har åtagit sig att ersätta, samt skador inom landet som uppkommit genom tidigare krigsförhållanden (se prop. 1997/98:1, utgiftsområde 26, s.13 f). Regeringen bör även fortsättningsvis få betala ut ersättning för skador av sådan natur.

Anslaget får inte användas för att tillgodose behov som omtalas i 9 kap. 3 § tredje stycket regeringsformen, dvs. behov av medel för rikets försvar under krig, krigsfara eller andra utomordentliga förhållanden.

Det ankommer på regeringen att i efterhand anmäla till riksdagen vilka utgifter som täckts genom att medel från anslaget tagits i anspråk.

Anslagets karaktär medger inte någon närmare bedömning av omfattningen för oförutsedda utgifter.

Regeringen föreslår att 10 000 000 kronor anvisas under ramanslaget 92:2 *Oförutsedda utgifter* för 2008. Även för 2009 och 2010 bör anslaget beräknas till 10 000 000 kronor.

5 Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning

92:3 Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning

Tabell 5.1 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2006	Utfall	88 404	Anslags-sparande	0
2007	Anslag	160 000 ¹	Utgifts-prognos	96 600
2008	Förslag	160 000		
2009	Beräknat	160 000		
2010	Beräknat	160 000		

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/2007:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2008.

5.1 Omfattning

Anslaget avser provisionskostnader relaterade till upplåning och förvaltning av statsskulden. Samtliga provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning redovisas utanför utgiftstaket, vilket innebär att de behandlas på samma sätt som räntekostnaderna på statsskulden.

Merparten av provisionskostnaderna utgörs av försäljningsprovisioner till de banker som agerar som mellanhänder vid försäljningen av Riksgäldskontorets lån. Dessa mellanhänder tar på sig hanteringskostnader och i vissa fall risker som de kompenseras för genom provisioner. I provisionskostnaderna ingår också utgifter för

provisioner i samband med inlösen av lån, förvaltningsprovisioner till externa förvaltare samt kreditavgifter.

De senaste årens fallande provisionskostnader för den nominella kronskulden förklaras bl.a. av minskade inlösenprovisioner till bankerna för hantering av förfallande premieobligationer. Vidare har provisioner vid nyförsäljning av premieobligationer minskat dels som en effekt av sjunkande upplåningsvolymerna av premieobligationer, dels på grund av att Riksgäldskontoret successivt ökat andelen egenförsäljning.

Finansutskottet har vid flera tillfällen efterfrågat en tydligare redovisning som underlag för bedömning av anslagsnivån (bet. 2006/07:FiU4). Ett arbete pågår för att utveckla redovisningen i enlighet med riksdagens önskemål och regeringen avser att återkomma med resultatet av detta arbete.

Bemyndigande att överskrida anslaget

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att överskrida ramanslaget 92:3 Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning under 2008 om det är nödvändigt för att kunna fullgöra statens betalningsåtaganden.

Regeringen begär årligen ett bemyndigande att vid behov överskrida ramanslaget 92:3 Riks-

gäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning. Under 2007 utnyttjade inte regeringen bemyndigandet att överskrida ramanslaget. Bemyndigandet utnyttjades senast 2003 då utfallet på anslaget uppgick till 152 miljoner kronor, vilket var 12 miljoner kronor högre än vad som anvisats av riksdagen.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 160 000 000 kronor anvisas under anslaget 92:3 *Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning* för 2008. För åren 2009 och 2010 beräknas anslaget till 160 000 000 kronor.

5.2 Regeringens överväganden

Tabell 5.2 Härledning av anslagsnivån 2008–2010 för anslaget 92:3 Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning

<i>Tusental kronor</i>			
	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	160 000	160 000	160 000
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	160 000	160 000	160 000

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beslutet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.